

Osoitetiedon laatuvaatimukset (luonnos)

päivitetty 4.5.2021

Tähän dokumenttiin on koottu sanallisesti alustavia ajatuksia Osoitetietojärjestelmän osoitetiedon laatuvaatimuksiksi.

Laatuvaatimuksilla kuvataan sitä, millaista osoitetiedon tuottajilta tulevan aineiston tulee olla ja mitä sen tulee sisältää. Alustavia vaatimuksia tullaan käymään läpi yhdessä kuntien edustajien kanssa.

Dokumentissa ei oteta kantaa Sisäänkäynti ja Kulkupiste -kohdeluokkien laatuvaatimuksiin.

Osoitetietojen laatutekijät

Osoitetietojen laatua voidaan tarkastella useasta eri näkökulmasta. Tietoaineistoille ja paikkatiedoille sopivia laatutekijöitä on määritelty mm. ISO 19157 -standardissa sekä Tilastokeskuksen Laatukehikko-hankkeessa ([>>](#)). Tässä dokumentissa jäsenämme laatuvaatimuksia Laatukehikko-hankkeessa kehitettyjen laatukriteerien pohjalta.

Tässä dokumentissa läpikäytävät laatukriteerit:

Laatutekijä *	Yleispiirteinen kuvaus
Johdonmukaisuus	Kertoo, onko tieto yhtenäistä ja ristiriidatonta. Johdonmukaisuutta voidaan kutsua myös loogisena eheytenä tai säännönmukaisuutena.
Suosituksenmukaisuus	Kertoo, kuinka hyvin tietoaineisto ja sen ominaisuustiedot noudattavat tunnettuja standardeja, käytäntöjä ja säädöksiä.
Oikeellisuus	Kertoo, onko tieto todellisuuden mukaista ja sen suhteen virheetöntä. Todellisuutta voi olla todellinen maailma ja tiedon ilmentymät siellä, tai jokin määrätty tietoaineisto. Oikeellisuudella voidaan tarkoittaa esimerkiksi, että osoitenimi on määritellyiltä osin virheetön.
Tarkkuus	Kertoo, miten täsmällisesti tietoaineiston tiedot vastaavat tavoitetta ja osuvat oikeaan. Tarkkuudella tarkoitetaan esimerkiksi mitattujen arvojen tai sijainnin läheisyyttä tavoitteisiin.
Kattavuus	Kertoo, sisältääkö tietoaineisto kaikki määritellyt kohdeyksiköt. Kattavuudessa tarkastellaan siis tietokohteiden olemassaoloa tai puuttumista.
Täydellisyys	Kertoo, sisältääkö tietoaineisto kaikki määritellyt ominaisuustiedot ja niihin liittyvät yhteydet muihin ominaisuustietoihin. Täydellisyydessä tarkastellaan siis ominaisuustietojen olemassaoloa tai puuttumista.
Ajantasaisuus	Kertoo tietoaineiston täsmällisyyden ajan suhteen. Tärkeänä osana on tietoaineiston viiteajanhetken läheisyys nykyhetkeen.

* Perustuen Tilastokeskuksen laatukehikko-hankkeeseen, alustavat kriteerit 03/2021

<http://www.stat.fi/org/vuosiohjelma/tietoaineistojen-laatukriteerit.html>

Laatuvaatimukset

: vaatimusta tarkoitus käydä läpi 12.5. työpajassa

: vaatimusta ei käy läpi työpajassa

JOHDONMUKAISUUS

Osoitteen tulee olla ainutlaatuinen kunnassa

Voimassa olevan osoitteen (osoitenimien ja osoitenumeron yhdistelmän) tulee olla ainutlaatuinen kunnassa. Tämä tarkoittaa, että osoite viittaa vain yhteen paikkaan kunnan sisällä. Samaa osoitetta ei tule käyttää eri puolilla kuntaa samanaikaisesti. Sama osoitenimen ja -numeron yhdistelmä voi kuitenkin viitata eri aikoina eri paikkaan kunnan sisällä (esimerkiksi ennen ja jälkeen kuntaliitoksen).

Eri olotilan osoitteet tulee pystyä erottamaan toisistaan

Eri olotilan osoitteet, kuten voimassa olevat, käyttöön tulevat/suunnitellut ja käytöstä poistuneet/lakanneet osoitteet tulee pystyä erottamaan toisistaan. Vaihtoehtoja tämän toteuttamiseksi ovat esimerkiksi osoitteen voimassaolon alku- ja loppupäivämäärät tai osoitteen statuksesta/olotilasta kertova ominaisuustieto.

Mitkä olisivat osoitteen eri olotilat, jotka on pystyttävä erottamaan?

Osoitetiedon tulee olla rakenteeltaan ja sisällöltään yhdenmukaistettua ja yhteentoimivaa Osoitetietojärjestelmän kanssa

Kunnan osoiteaineiston tulee olla yhteentoimivaa Osoitetietojärjestelmän kanssa ja tietosisällöltään yhdenmukaistettua. Esimerkiksi ominaisuustietojen tulee olla tietotyypeiltään ja arvoiltaan tietomallin määrittelyjen mukaista, ja eri ominaisuustietojen tietokenttiin ei tule kirjata niihin kuulumattomia tietoja, kuten osoitenumeroa osoitenimen tietokenttään tai sisäänkäynnin tarkenteita osoitenumeron tietokenttään.

Millainen osoitenumeron rakenteen ja sisällön tulisi olla? Mitä osoitenumeron tulisi saada sisältää?

SUOSITUSTENMUKAISUUS

Osoitenimen ja -numeron antamisessa tulee noudattaa yhteisiä suosituksia

Osoitteita annettaessa noudatetaan yhteisiä suosituksia. Suositukset koostuvat *Kunnan osoitejärjestelmä – ohjeet ja suositus* (2020) sisällöstä ja niihin mahdollisesti tulevista täsmennyksistä.

OIKEELLISUUS JA TARKKUUS

Osoitteen sijaintipisteen tulee osoittaa yksiselitteisesti osoitteen tarkoittamaan paikkaan

Osoitteen sijaintipisteen tulee osua osoitteistetun kohteen kohdalle niin tarkasti, että oikea kohde on paikannettavissa ilman sekaantumisen vaaraa. Tämä tarkoittaa muun muassa, että rakennuksen osoitteen sijaintipisteen tulee sijaita kyseisen rakennuksen kohdalla.

Mitä vaatimus voisi tarkalleen tarkoittaa?

Osoitteessa olevan osoitenimen tulee olla kunnan osoitenimistön mukainen

Kunnan osoitenimistön tulee perustua päätöksiin ja osoitteissa käytettävien osoitenimien tulee olla tämän osoitenimistön mukaisia. Tämän tarkoittaa, että esimerkiksi osoitenimissä ei käytetä lyhennettyjä muotoja (kuten katu, k.) eikä osoitenimessä tule olla ylimääräisiä tietoja, kuten talon tai kylän nimiä.

KATTAVUUS JA TÄYDELLISYYS

Kaikki voimassa olevat osoitteet tulee tarjota Osoitetietojärjestelmään

Kaikki sillä ajanhetkellä voimassa olevat kuntien osoitetiedot tulee tarjota Osoitetietojärjestelmään.

Osoitetietojen tulee sisältää vähintään pakollisten ominaisuustietojen mukaiset tiedot

Osoitetiedoilla tulee olla kaikki pakolliseksi määrätty ominaisuustiedot:

osoitenimi (vähintään yhdellä kielellä), osoitenumero*, kuntanumero, sijaintipiste, osoitteen prioriteetti (eli ensisijaisuus), kohdetta yksilöivä tunniste, osoitteistetun kohteen tyyppi (esim. rakennus tai alue) ja osoitteen voimassaolosta kertova ominaisuustieto.

*Osoitenumero voi puuttua erityistapauksissa, joissa osoite on tunnistettava ilman osoitenumeroa (esim. Olavinlinna, Savonlinna). Kuitenkin jos yhdelläkin kyseisen osoitenimen osoitteella on osoitenumero, tulee kaikilla muillakin saman osoitenimen osoitteilla olla osoitenumero.

Millaisilta osoitteilta osoitenumero saa puuttua? Miten ne voidaan tunnistaa?
(saatetaan käsitellä myös myöhemmissä työpajoissa)

Osoitenimestä tulee olla kaikki olemassa olevat osoitenimen kieliversiot

Osoitetietojen mukana tulee olla osoitenimi vähintään yhdellä kielellä (suomeksi tai ruotsiksi), mutta aina kaikilla kielillä (suomi, ruotsi ja/tai pohjoissaame), jotka sille on annettu. Osoitenimen kieliversioiden tulee olla kielensä mukaisessa tietokentässä.

AJANTASAISUUS

Osoitteille tulee merkitä, milloin osoite astuu tai on astunut voimaan

Käyttöön tuleville osoitteille tulee merkitä tieto siitä, milloin osoite tulee tai on tullut voimaan. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi voimassaolon alkupäivämäärän avulla.

Vaatus koskisi todennäköisesti vain Osoitetietojärjestelmän käyttöönoton tai jonkin muun sovituksen ajankohdan jälkeen voimaan astuvia uusia tai muutettuja osoitteita.

Osoitteen voimassaolo tulee merkitä päättyneeksi, kun osoite poistuu käytöstä

Jos osoite poistuu käytöstä tai lakkaa olemasta voimassa kyseiselle osoitteen kohteelle, tulee tieto päivittää osoitteelle tai sen kohteelle esimerkiksi voimassaolon loppupäivämäärän avulla.

Tämä tarkoittaisi, että lakannutta osoitetta ei voisi vain poistaa kunnan järjestelmästä.

Uudet, muuttuneet ja lakanneet osoitteet tulee tarjota Osoitetietojärjestelmään viiveittä

Uudet, muuttuneet ja lakanneet osoitetiedot tulee tarjota Osoitetietojärjestelmään mahdollisimman nopeasti. Normaalitilanteessa tavoitteena on, että kunta kirjaa tiedot tietojärjestelmään välittömästi osoitepäätöksen yhteydessä. Päivitys tulee tehdä viimeistään uuden tai muuttuneen osoitteen astuessa voimaan tai osoitteen voimassaolon päättyessä.